

держави та/або зміна державного устрою з унітарного на федеративний. У Конституції України ці питання визначені розділом XIII: «Внесення змін до Конституції України». У федеративній державі – це підвищення політичного статусу суб'єкта федерації та/або збільшення його повноважень.

Усі ці можливості повинні скласти суть майбутніх змін і доповнень у конституційному праві держав із відповідним визначенням і гарантіями прав громадян, які за це виступають.

**АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «МЕЖА» В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ
(НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ПРЕСИ)**

А. С. Мазурова, асистент

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Когнітивно-дискурсивна парадигма на сучасному етапі цікава не лише лінгвістам, а й філософам, психологам, літературознавцям, етнографам. Особлива увага в лінгвістиці приділяється політичному дискурсу, зокрема його екстралінгвістичним характеристикам, а також механізмам та технологіям впливу політика на адресата. Зв'язок між мовою і політикою очевидний: жоден політичний режим не існує без комунікації. У межах прикладної лінгвістики дослідження політичного дискурсу є вагомим, адже дає змогу розширити знання лінгвістів про устрій і функціонування мови в нелінгвістичних ситуаціях і в різних сферах практичної діяльності людини, пов'язаних із політикою.

Політичний дискурс є відображенням суспільно-політичного життя країни, має елементи її культури, специфічні, загальні, національні та культурні цінності. Ілюстрацією ширшого розуміння політичного дискурсу може бути визначення П. Кузьміна, на думку якого дискурс у політиці можна розглядати як спосіб комунікації, заснований на вербальному та невербальному обміні ідеями, позиціями, поглядами учасників політичного життя згідно з їхніми переконаннями в ухваленні політичних рішень.

У політичному дискурсі, більше ніж у будь-якому іншому, присутній прихований маніпулятивний потенціал як бажання виграти не лише ситуативно-комунікаційну, а й публічно-владну битву. Усі комунікативні стратегії переконання в межах політичного дискурсу слугують одній меті – боротьбі за владу. Спрямування свідомості на боротьбу за владу – це специфічна характеристика політичного дискурсу.

Суб'єктами дискурсу в політиці рухає політичний інтерес, який можна визначити як усвідомлення соціальними групами та індивідами виникнення політичних потреб. Характер політичного інтересу обумовлений об'єктивним станом цих груп та індивідів у соціально-

економічній та політичній структурі суспільства, їх політико-культурними уявленнями, світоглядними принципами та цінностями.

У мові політичного дискурсу наявна багата кількість символів, а успіх і ефективність визначається тим, наскільки вдало політик використав ці символи для сприйняття масовою свідомістю. Головна відмінність політичної мови від повсякденної полягає не у використанні певних формальних засобів, а в такій зміні співвідношення між знаком (словом) і значенням, за якого звичні одиниці мови отримують незвичну інтерпретацію, а добре відомі ситуації подаються у несподіваних смислових контекстах. Для того щоб донести інформацію до адресата та спонукати його до певних дій, у політичному дискурсі на лексичному рівні використовують нейтральну лексику (rule, energy, industry, business, to argue, job, to limit, population), книжну лексику (to condemn, challenges, obligation, to implement), терміни (green-energy agenda, toxic chemical, power plant pollution) та номенклатурну лексику (the Kentucky Coal Association, the U.S. Chamber of Commerce, the Clean Air Act).

Для англomовного політичного дискурсу характерні такі мовні особливості: розмовна лексика переважає над іншими типами, активно використовують неологізми, фігури замовчування і перефразування, зокрема евфемізми, політичні метафори, риторичні питання та умовні речення, уживають паралельні конструкції і повтори, модальні дієслова, протиставлення «свій – чужий» та віддають перевагу перфектному чи тривалим часам. Усі ці засоби використовують для того, щоб спонукати адресата до суспільно-політичної реакції, що є вигідною для адресанта, та змінити його політичні погляди, переконання, установки.

Процеси європейської інтеграції створили нові різновиди політичного дискурсу, під якими розуміють різноманітні тексти, що належать до політики як певної соціальної сфери, – сукупність виступів, промов і висловів політичних діячів, документи урядових та неурядових організацій, у тому числі безпосередньо пов'язаних з ЄС, англomовні тексти, розміщені на Інтернет-сайтах Євросоюзу, дискурс ЗМІ та звичайних людей. Європейський інтеграційний дискурс будується на нових політичних засадах, соціокультурних змінах і становить важливий матеріал для вивчення лінгвістами нових ідеологій, що прямо виражає ться у мові. Формування європейської ідентичності виступає як один із ключових чинників підвищення комунікаційної легітимності ЄС та, відповідно, подолання «комунікаційного дефіциту».

Політичні лідери у промовах доволі часто використовують топоси легітимації для того, щоб реалізувати головні комунікативні стратегії в політичному дискурсі. Аналіз політичного дискурсу молодіжних неурядових організацій в ЄС доводить, що молодь також схильна сприймати ситуацію, що склалася в Європі, як загрозливу й готова протистояти зовнішньому негативному впливу. Така ситуація спричиняє актуалізацію концепту «межа» у розглядуваному дискурсі і є цікавою

темою дискусій для широкого кола науковців, а особливо для лінгвістів, зокрема й для тих, хто займається прикладною лінгвістикою.

Кризовий стан ЄС та постійна загроза з боку інших держав вплинули на формування нового політичного дискурсу в його зоні. Розподіл на «своїх» та «чужих», встановлення межі створив концепт «фортеця» як відповідь на небезпеку ззовні внаслідок терористичних атак, навалили біженців та мігрантів, національних воєнних конфліктів. Р. Водак виокремила шість груп лексичних значень «межі» для конструювання концепту «фортеці»: «the border region», «the border itself», «the border's demarcation (fence)», «measures to protect and safeguard the border (e.g., controls, police, soldiers, to fight, to unite)», «orderly openings of the border (e.g., regular commuter traffic, gates)», «threats to the border (e.g., illegal crossings, riots, collapse)».

Багатьом молодим людям складно зрозуміти, що таке європейська ідентичність, але відчуття миру та захищеності об'єднує кожного. Розподіл на «ми-європейці» (just to Europe), ідея «the new European spirit» без воєнних конфліктів (lasting peace) та заклик до взаємозалежності (mutually dependent) вдало конструюють концепт «фортеця-Європа».

***МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВА ДИТИНИ НА ІНФОРМАЦІЮ:
ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ***

*Голубов А.Є., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент
кафедри права*

*Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Розвиток особистості у сучасному світі складно уявити без можливості вільного вираження особою своїх поглядів і переконань. У тому числі це передбачає безперешкодний доступ особи до різноманітних джерел інформації, належним чином гарантоване права вільно шукати, одержувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір.

Вказане право у тому чи іншому формулюванні передбачено у багатьох нормативно-правових актах як міжнародно-правових (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про захист прав і основоположних свобод), так і національних (Конституція України, Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації»).

Така значна увага до закріплення права особи на вільне вираження своїх поглядів і переконань, яке зокрема охоплює своїм змістом і право на інформацію, є небезпідставною. Адже вказане право є основним засобом формування свідомості та світогляду особи, воно створює можливість для висловлювання особою її думки, розвитку власної суспільної активності.

Тобто можна вказати на ту обставину, що право на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право на інформацію виступають не тільки